

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р, полк.(о.з) Стойко Димитров Стойков

Област на висшето образование: 9. „Сигурност и отбрана”

Професионално направление: 9.1. „Национална сигурност”

Научна специалност:

- 05.02.24. „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)”;
- 05.12.01. „Организация и управление на Въоръжените сили”;
- 05.12.02. "Военнополитически проблеми на сигурността";
- 05.12.03. "Военно-приложни аспекти на гражданската защита"

на научните трудове на проф. д.ик.н. Севдалина Илиева Димитрова, единствен участник в конкурса за академична длъжност „професор” в катедра „Стопанско управление и логистично осигуряване” към факултет „Общовойскови” в област на висше образование -3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление - 3.7. „Администрация и управление” по научна специалност 05.02.24 „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)”

Конкурсът е обявен със Заповед на Началника на НВУ „В.Левски” № - РД-01-1040/12.10.2015г. и обява в ДВ-бр. № 82/23.10.2015г.

Съставът на Научното жури е отдаден в Заповед № РД-01-1218/10.12.2015г. на Началника на НВУ „В. Левски”.

Документи за участие в конкурса в предвидения от закона срок е представил само един участник- проф. д.ик.н. Севдалина Илиева Димитрова, професор в катедра „Стопанско управление и логистично осигуряване” към факултет „Общовойскови” на НВУ „В.Левски”. С решение съгласно протокол рег. № 29/06.01.2016г. от заседание на комисията за проверка на документите и допускане до конкурс на кандидата, проф. д.ик.н. Севдалина Илиева Димитрова е допусната до участие в конкурса.

1. Общо описание на представените за рецензиране по конкурса материали (монографии, учебници, свидетелства и патенти, статии и доклади).

Участникът в конкурса - проф. д.ик.н. Севдалина Илиева Димитрова е автор на 8 монографии, 13 учебника и учебни пособия, 26 студии, 102 научни статии и 146 научни доклади в страната и чужбина.

Списъкът с предоставените ми за рецензиране материали съдържа - 152 заглавия, от които авторски -11 бр. и в съавторство -141 бр. На български език са публикувани 52 заглавия, на английски език- 70 и на руски език-30. Посочените заглавия са разпределени както следва:

Публикации в страната-52:

Монографии -1 бр.; Студии – 4 бр.; Учебници и учебни пособия-8 бр.; Научни публикации:-статии- 13 бр.; -доклади – 26 бр.

Публикации в чужбина- 100:

Монографии - 4 бр.; Студии -- 13 бр.; Научни публикации:-статии- 65 бр.;-доклади – 18 бр.

Не приемам за рецензиране материали с номера: (1.21;1.46;1.101;1.124;1.130 и 1.136). Същите според мен са извън тематиката на конкурса и не съдържат приносни моменти.

Количеството на публикациите е впечатляващо представително и оценявам като достатъчно за участие в конкурс за академична длъжност „професор”.

Кандидатът е възприел хронологичния принцип на представяне на трудовете си за рецензиране, поради което този принцип се следва и в настоящата рецензия.

2.Обща характеристика на научната, научно приложната и педагогическа дейност на кандидата.

Представените за рецензиране трудове на проф. д.ик.н. Севдалина Илиева Димитрова са в областта и проблематиката по специалността на конкурса за „професор” в област на висше образование -3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление - 3.7. „Администрация и управление” по научна специалност 05.02.24 „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)”.

Публикациите са в специализирани научни издания. Стилът на кандидата е академичен, задълбочен, разбираем и достъпен.

В страната са публикувани 52 издания (30%), а в чужбина 100 издания (70%), от които 11 авторски и 141 в съавторство с един (105), двама и повече съавтори (36). Впечатляващи са участията на кандидата в конкурса на международни научни конференции в чужбина.

Приятно впечатление в публикациите на кандидата прави свободното и коректно използването на голям по обем математически апарат.

Продължена е работата на проф. д.ик.н. Севдалина Илиева Димитрова по темата на нейните докторски дисертации: „Историко-икономически анализ на системата за снабдяване на БА” за ОНС „Доктор” и „Мениджмънт на ресурсите в динамично променящата се среда за сигурност” за НС „Доктор на науките”. Този факт красноречиво свидетелства за устойчивостта на научните интереси на кандидата в научната област на конкурса, намерили отражение в нейните научни разработки.

Гарантирането на националната сигурност и изпълнението на колективните ангажираности, произтичащи от членството на страната в евроатлантическите структури изисква разумен отговор на нарастващите потребности при затвърждаващ се ресурсен дефицит за изграждането на отбранителните способности на страната ни.

Проблемите и предизвикателствата в тази динамична среда предоставят възможности за научни изследвания и интерпретации, в търсенето на баланс между ресурси и способности, при което към отбраната и сигурността се подхожда като към икономическа дейност, която създава публичното благо-сигурност в ресурсно ограничена национална среда.

Обективна необходимост планирането на способностите за изпълнението на ролята, мисиите и задачите на ВС да бъде съобразена с реалните ресурсни възможности на страната, се детерминира от икономическия потенциал, темповете на икономическия растеж, номиналния брутен вътрешен продукт, като база за акумулиране на бюджетните приходи и обслужване на държавните разходи, в т.ч. и разходите за сигурност и отбрана.

Противоречието между нарастващите изисквания и ограничените ресурси е решимо с мениджърския подход на управление, основан на изискванията за ефективност и прозрачност при принципите и подходите за провеждане на активни социални политики, с необходимата адаптивност към промените на средата за сигурност, рисковете и предизвикателствата.

Достоен научен отговор след обстоен и коректен анализ на тези проблеми е намерен в трудовете проф. д.ик.н. Севдалина Илиева Димитрова. Те представляват едно предизвикателство за научната общественост, работеща по проблемите на националната сигурност заради авторовата амбиция – генериране на ново знание за повишаването на ефективността на трансформацията на ресурсите за сигурност и отбрана в

отбранителни способности, ориентирани към резултатите по зависимостта „разходи-ефекти“.

В своите изследвания проф. д.ик.н. Севдалина Димитрова, прилагайки системният икономически и мениджърският подходи с използване на системния анализ, програмно-целевия и интердисциплинарния подходи, като съвременен инструментариум за икономическия анализ по зависимостта „разходи-ефекти“ и други известни на обществено-научното познание методи и средства, извършва научен анализ на съдържанието на процеса на трансформацията на ресурсите за сигурност и отбрана в отбранителни способности на сложната система за отбрана показва, че процесът на нейното изграждане и развитие в достатъчна степен би могъл да се смята за стратегически подход в управлението на човешките ресурси за сигурност и отбрана.

Проф. д.ик.н. Севдалина Димитрова доразвива теория, която не само описва, но систематизира, обобщава и предлага един нов интелектуален подход към принципите и подходите за провеждане на активни социални политики, чието прилагане неминуемо ще се отрази, както в качеството на формираните политики и стратегии, така и в практическите резултати от тях чрез повишаване на ефективността на социалните политики на съвременната държава, базирани на социалното програмиране, социалната активност на човешкия фактор и социалната адаптация в динамична социална среда.

Научно защитена е чрез извършеното авторово изследване тезата, че хората са ключов фактор на социалната политика, които със своята активност, чийто израз са техните действия и умения, синтезират останалите компоненти на ресурсите на една страна и ги превръщат в краен продукт при планирането на целите за постигане на социално-икономическо развитие и провеждането на ефективна социална политика. Изследванията позволяват на кандидата да даде отговор, че „социалната адаптация е концептуална рамка и интеграционен показател на състоянието на човека, който отразява връзката със социалната среда, чийто израз е зависимостта „социална адаптация-социализация“.

Акцентите в трудовете на кандидата в конкурса са върху стратегическия подход на управлението на човешките ресурси, базирано на подхода на управлението по компетентност и компетенции и инструментариумът за тяхната оценка при личното усъвършенстване и кариерното израстване, като научно е доказана обосноваността на ключовите компетенции на входа на системата за социална адаптация, на основата на която се дефинират специфичните компетенции, съобразени с длъжностните позиции.

Учебно- преподавателска дейност на кандидата

Проф. д.ик.н. Севдалина Димитрова е титуляр преподавател в ОКС „Бакалавър” и ОКС „Магистър” по 9 учебни дисциплини.

От направената справка за годишната аудиторна учебна заетост през последните години се вижда, че проф. д.ик.н. Севдалина Димитрова има много висока аудиторна заетост.

Кандидатът в конкурса - има ръководство в обучение на 9 докторанти с успешната защита на 6 от тях до сега и на над 70 дипломанти. Справките показват участие в 41 научни журита по процедури от ЗРАСРБ.

Преподавателската дейност на кандидата обхваща както обучение: в образователно-научната степен „доктор”; в двете образователни квалификационни степени на висшето образование (бакалавър и магистър) и така също за повишаване квалификацията на специалисти. От направената справка се вижда, че в програмите, разработени от проф. д.ик.н. Севдалина Димитрова важно място заемат курсовите проекти и дипломните работи, които представляват според мен венецът в подготовката на бъдещите випускници (курсанти и студенти) на Националния военен университет „В.Левски”.

Контролна и експертна дейност

Проф. д.ик.н. Севдалина Димитрова е член на ПК по Социални и правни науки, сигурност и отбрана при НАОА за следните области на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки и 9. Сигурност и отбрана на НАОА.

Тя е активен участник в експертна, консултантска и др. подобна дейност на институции и органи на управление, стопански организации и фирми - (участие в работна група към Министъра на отбраната за анализ и трансформация на оперативната съвместимост на въоръжените сили; в работен екип по проект за актуализиране и развитие на документалната база на СОА).

Кандидатът в конкурса е вътрешен одитор по СУКО в Националния военен университет „В.Левски”, координатор и рецензент на Административен модел на НВУ „Васил Левски“ и ръководител на екип или участник в 5 проекта по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 на Министерство на образованието, младежта и науката.

Според представената справка проф. д.ик.н. Севдалина Димитрова е участник в организационни, научни и програмни комитети на 27 международни и национални научни форуми, вкл. организиране на конгреси, симпозиуми, работни срещи и на секции в тях.

Кандидатът в конкурса проф. д.ик.н. Севдалина Димитрова участва в редакционни колегии (съвети) на 5 национални, чуждестранни и международни научни издания, член е на Международная профессорская

асоциация и е Member of the International Institute of Social and Economic Sciences .

Нормативна област.

Кандидатът взема участие и ръководство при разработването на редица стандартизационни и други нормативни документи на МО, свързани с процеса на обучение в Националния военен университет „В.Левски“ в областта на стопанското управление и логистичното осигуряване в БА и разработването на Стратегия за образование в НВУ „Васил Левски“, с принос за формиране на ключови компетентности и компетенции за регулираната професия „офицер на тактическо ниво на управление“ .

2. Характер на научните приноси

Основните приноси на кандидата са с научен, научно приложен и приложен характер и могат да се обобщят в следните направления: научноизследователска дейност; преподавателска дейност; контролна дейност и нормативна област.

Кандидатът е представил трудовете си в различен формат, като в тематично отношение те са фокусирани към пет взаимносвързани проблемно-тематични области:

- **Социално управление - социални политики, социално програмиране, социална активност, социална адаптация** - трудове-(1.1, 1.3, 1.5, 1.6, 1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.16,1.18, 1.19, 1.22, 1.24, 1.25,1.26, 1.27, 1.28, 1.29,1.30, 1.31, 1.32, 1.34, 1.40,1.41, 1.42,1.43,1.48,1.60, 1.61, 1.64, 1.70, 1.82, 1.83, 1.84, 1.85, 1.86, 1.87, 1.88,1.89,1.90,1.91, 1.97, 1.99, 1.102, 1.103, 1.104, 1.105, 1.107, 1.108, 1.110, 1.111, 1.112, 1.114, 1.116, 1.117, 1.119, 1.122, 1.123, 1.125, 1.126, 1.128, 1.135, 1.137, 1.140, 1.141) ;

- **Пазар на труда, заетост, публични служби за заетост** – трудове- (1.14, 1.15, 1.17, 1.20, 1.21, 1.23, 1.30, 1.44, 1.45, 1.46, 1.56, 1.57, 1.58, 1.59, 1.71, 1.72, 1.73, 1.74, 1.75, 1.76, 1.77, 1.78, 1.79, 1.80, 1.91, 1.93, 1.100, 1.109, 1.115, 1.120, 1.121, 1.138, 1.139, 1.142, 1.144,);

- **Сигурността като управленска система** – трудове-(1.29, 1.33, 1.35, 1.96, 1.106, 1.129, 1.131, 1.132, 1.133, 1.134,);

- **Управление на отбранителни ресурси** – трудове-(1.4, 1.5, 1.7, 1.13, 1.36, 1.37, 1.38, 1.39, 1.47, 1.49, 1.50, 1.51, 1.52, 1.53, 1.54, 1.55, 1.62, 1.63, 1.65, 1.66, 1.67, 1.68, 1.69, 1.81, 1.92, 1.94, 1.95, 1.98, 1.113, 1.118, 1.127, 1.143);

- **Учебници, учебни пособия, учебно-методически комплекти** – трудове- (1.145, 1.146, 1.147, 1.148, 1.149, 1.150, 1.151, 1.152).

Имайки предвид интердисциплинарния характер на научните изследвания на кандидата в конкурса, научните приноси в посочените проблемно-тематични области могат да бъдат обобщени като:

I. Тематична област - „Социално управление – социални политики, социално програмиране, социална активност, социална адаптация“:

1.1. Генерирани са нови знания и умения за повишаване на ефективността на социалните политики на съвременната държава, базирани на социалното програмиране, социалната активност на човешкия фактор и социалната адаптация в динамична социална среда;

1.2. Разширени и обогатени са съществуващите знания и умения в теорията и практиката на социалното управление, като по неоспорим начин е доказано, че то е част от общоуправленския процес на общественоекономическото развитие на страната;

1.3. Прецизиран и разширен е категоричният апарат, принципите и подходите за провеждане на активни социални политики, изведени са значими закономерности, подпомагащи предвиждането и приспособимостта на социалните политики към промените на средата;

1.4. Изведено е социалното програмиране като обществено явление, дефиниран е понятийният апарат, позволяващ разширяване на научните търсения за същността на този феномен;

1.5. Научно защитена е тезата, че хората са ключов фактор на социалната политика, които със своята активност, чийто израз са техните действия и умения, синтезират останалите компоненти на ресурсите на една страна и ги превръщат в краен продукт при планирането на целите за постигане на социално-икономическо развитие и провеждането на ефективна социална политика. Разработена е тезата за оптимален синтез от мисли, идеи и цели на участниците в социалната програма, чиято активност е базирана на нейната обединителна социална идея и приносът ѝ за изграждането на функциониращ пазар на труда като адекватен механизъм на пазарната среда;

1.6. Обоснована е тезата, че социалната адаптация представлява концептуална рамка и интеграционен показател на състоянието на човека, който отразява връзката със социалната среда, чийто израз е зависимостта „социална адаптация-социализация“. Научно доказана е обосноваността на ключовите компетенции на входа на системата за социална адаптация, на основата на която се дефинират специфичните компетенции, съобразени с длъжностните позиции;

1.6. Генерирано е знание за управление на човешките ресурси в пенсионно-осигурителната система, като е доказана ролята на добре работещата пенсионно-осигурителна система за рационализирането на управленските решения за ефективна социална политика.

Централно място в рецензираните трудове в тази тематична област принадлежи на:

- монографиите – „Social Programming in the context of stimulating social activity and regulation of social development through active policies, „East West“

Association for Advanced Studies and Higher Education, Vienna, 2015. ISBN 978-3-903063-47-1 (p. 222)“ и „Социалното програмиране в контекста на насърчаването на социалната активност и регулирането на социалното развитие“, Русе, 2015 (с. 322). ISBN 978-954-337-267-6;

- научните студии - „Structural Levels and Phases in the Process of Social Adaptation of Laid-off Bulgarian Army Servicemen and Their Family Members“, 14th EBES Conference- Barcelona, ISBN 978-605-64002-8-5, pp.3103-3119, October 23-25, 2014 и „Social Adaptation As a Social Process In The Adaptation of Military Personnel“, 13th EBES Conference, Istanbul, Program and Abstract Book, June 5-7, 2014, Istanbul, Turkey, pp.1956-1966, ISBN978-605-64002-6-1

- докладите -- „A New Approach to Social Adaptation of Decommissioned Servicemen and Their Familie”s, The 20th International Conference The Knowledge-Based Organization, „Nicolae Balescu” Land Forces Academy, Publishing House Sibiu, Economic, Social and Administrative Approaches to the Knowledge-Based Organization, Conference Proceedings 2, ISSN 1834-6722, pp.359-364, 12-14 Iunie 2014; „Създаването на практически модел за социална адаптация на военнослужещите, освободени от военна служба и на техните семейства в България”, Юбилейна научна конференция 2014 „100 години авиационно образование в България”, ISBN 978-954-713-216-8, стр. 210-227, Национален военен университет „Васил Левски”, 9-10 Октомври 2014г., гр.Долна Митрополия и „An Attempt at Theoretical Study of the Implementation of a Working Model of Social Adaptation of Servicemen Released from the Army”, 12th International Conference Information Technologies and Management 2014, Information Systems Management Institute, ISSN1691-2489, pp.194-195, Riga, Latvia.

II. Тематична област - „Пазар на труда, заетост, публични служби за заетост“

2.1. Разширяване и дообогатяване на теорията на пазара на труда, чрез теоретични изследвания и анализ на състоянието и трансформациите на пазара на труда в периода на преход от 1990 год. до 2013год. като са дефинирани критерии, индикатори, принципи и закономерности на активния пазар на труда и неговата роля за провеждането на активни социални политики за заетост. Направена е комплексна оценка на ефективността на програмите по социална подкрепа и програмите по заетост на населението като конкретни продукти от дейността на публичните служби за заетост на регионално ниво;

2.2. Чрез научен анализ на комплексната програма за създаване на заетост на населението в страната за периода 2000-2010 год. (Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост“) на регионално и местно ниво са изведени основни недостатъци на същата, което позволява да се рационализират бъдещите управленските решения за ефективно функциониране на публичните служби по заетост;

2.3. Комплексността и оригиналността на научните изследвания и анализи в посочените трудове на кандидата доказват по неоспорим начин необходимостта от създаването на модел за преход от пасивна към активна политика за заетост и пазар на труда, предполагащ дефинирането на

обоснован профил и параметри на системата на пазара на труда с икономическото развитие, емперичен анализ на промените в параметрите в разглеждания етап на икономическо развитие, както и оценка на адекватността на провежданата социална политика в променящите се икономически условия, по отношение на базработицата и заетостта;

2.4. Аргументирано и чрез богата фактология е доказано въздействието на ОП „Развитие на човешките ресурси“ върху пазара на труда и изграждането на социална икономика, като е дефинирано съдържанието на принципа за социална ефективност на дейностите за заетост и хармонизирането им с Европейската стратегия по заетостта;

2.5. Задълбоченото и научно безпристрастно изследване досегашното изпълнение на ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013г., е позволило на кандидата да изведе поуки от практиката в подкрепа на дообогатяването на теорията за управление на проекти и създаване на необходимата методологична база за ефективно изпълнение на програма „Европа 2020“.

Централно място в рецензираните трудове в тази тематична област принадлежи на:

- научните студии- „Политика на изграждане на функциониращ пазар на труда и на политика на заетост в контекста на европейската интеграция“, VIII Международная научная конференция „Инновации в технологиях и образовании“ (КузГТУ), Белово, Россия, 5-6 марта 2015, с. 258-276.; „Assessment of active social policies' impacts on labor market in a period of transformation Bulgarian society“. 3rd Economics & Finance Conference, april 14-17, 2015, Rome, Italy, ISES (International Institute of Social and Economic Sciences) и „Methods and approaches in development of training programs in higher agrarian education for vulnerable young people in Bulgaria“. University of Agribusiness and Rural Development – Plovdiv, Bulgaria 7-9.10.2015, p.259-275. Proceedings of the IVth International Scientific Conference Climate Change, Economic Development, Environment and People (CCEDEP) Regional Development of Central and Eastern European Countries 135 Volume 2, ISBN 978-619-203-015-5.;

- статии – „Теоретично изследване за осъществяване на практически модел на процеса на социална адаптация на бивши военнотруженици и членове на техните семейства“, сп.Ново знание на ВУАРП, ISSN1314-5703, стр.46-54, Пловдив, бр.4, 2013г.; „Социальная политика о безопасности и обороне“, Международная научно-практическая конференция „Закономерности и тенденции развития науки“, 27 марта 2014, ISBN978-5-7477-3513-2, pp.173-181, 2014, Уфа, Россия; и „Потоци на работна сила и видове пазари на труда в преходната икономика на България“, VIII Международная научная конференция „Инновации в технологиях и образовании“ (КузГТУ), Белово, Россия, 5-6 марта 2015.

- научни доклади- „Ролята на социалната политика в икономическото развитие, Юбилейна научна конференция 2014 „100 години авиационно образование в България“, ISBN 978-954-713-216-8, стр.228-239, Национален военен университет „Васил Левски“, 9-10 Октомври 2014г., гр.Долна Митрополия; „Стратегическото преимущество на активния модел на социална програма“, Международна научна конференция УНИТЕХ'2014 Габрово, том IV, ISSN 1313-230X, стр.215-220, 21-22 ноември 2014г., Габрово и „Въздействие на Оперативна програма „Развитие на

човешките ресурси“ върху пазара на труда”. Национална конференция с международно участие „Образователни технологии 2015“ на ТУ – София, ИПФ – Сливен, 2015, Известия на СУ-Сливен, т.29, книга 2, 2015 г., с. 22-30.

III. Тематична област „Сигурността като управленска система“

3.1. Научно обоснована е тезата, че сигурността и отбраната, като понятия, свързани със защитата на суверенитета и териториалната цялост на една страна, на нейните национални интереси и общочовешки ценности, следва да се разглежда като динамична управленска система, функционираща в активно променяща се среда, към която следва да се прилага стратегическият подход на управление за рационализиране на управленските решения и реалната ресурсна осигуреност на отбранителните способности. Жизнеспособността на системата е в пряка зависимост от откриването и спазването на баланс в тримера- икономика, социална среда и екология;

3.2. Научно е защитена тезата, че на отбраната и сигурността следва да се гледа като на икономическа дейност и че подходите за изработването и вземането на управленските решения не се различават от тези в стопанските предприятия, като разликата е в ефектите от трансформацията на ресурсите в краен резултат;

3.3. Генерирано е ново знание за повишаване на ефективността на икономическата сигурност, като част от системата за сигурност. Усъвършенствана е методологията за оценка влиянието на факторите на средата върху отделното предприятие от отбранителната индустрия и в съответствие с това организиране на контраразузнавателен подход за защита на икономическата сигурност.

Централно място в рецензираните трудове в тази тематична област принадлежи на:

- статиите – „Безопасность как система управления”, Международная научно-практическая конференция „Современный взгляд на будущее науки”, 10 апреля 2014, ISBN 978-5-7477-3534-7, pp.202-208, Уфа, Россия и „Теорията на институционализма и българската армия като базова социална институция на съвременното общество”, VII Международная научная конференция „Инновации в технологиях и образовании” (КузГТУ), сборник статей, часть 2, ISBN 978-5-89070-974-5, pp. 320-334, Belovo, Russia, 2014;

- научни доклади- „Фактори за социално-психологическа подкрепа на военнослужещите, освободени от военна служба и членове на техните семейства”, Втора международна научно-практическа конференция „Икономика и мениджмънт’14” на тема „Устойчиво развитие на бизнеса и регионите”, 12-13 Септември 2014г., к.к. Златни пясъци, Варна; „Роля на контраразузнавателното осигуряване при осъществяването на отбранителната политика”, Сборник доклади от годишна университетска научна конференция, научно направление „Сигурност и отбрана”, В. Търново, ИК на НВУ „В. Левски”, том 3, 03-04 юли 2014 г., с. 101-109. ISSN 1314-1937; „General methodological problems of macro marketing management of economic activities in

the security and defense of the member states of NATO” , The 20th International Scientific Conference, The Knowledge- Based Organization, Sibiu, Romania, 2014, p. 204-208 и „System for management development of Armed Forces and management of required operational capabilities”, Akademia ozbrojenych sil “Gen. M.R. Stefanika”, 10th ročník medzinarodnej vedecko-odbornej konferencie “Management TEORIA, VYUCBA A PRAX 2014”, 24-26.09.2014, Liptovský Mikuláš, Slovakia, 2014, p.233-237.

IV. Тематична област - „Управление на отбранителни ресурси“

4.1. Генерирани са нови знания и умения за управление на ресурсите за сигурност и отбрана в динамично променящата се среда за сигурност и повишаването на ефективността от тяхната трансформация в отбранителни способности, ориентирани към резултатите по зависимостта „разходи-ефекти“, с което е създадена и верифицирана теория за ресурсно управление;

4.2. Разработен е модел за трансформация на ресурсите за сигурност и отбрана на основата на адаптирания модел на организационната ефективност, подпомагащ ресурсната осигуреност на необходимите оперативни способности за постигане на целите на Въоръжените сили и избора на стратегия на целите, съответстващи на приоритетите на военното ведомство съобразно промените на средата за сигурност;

4.3. Изведена е зависимостта на „контролинг-системата“, като проявление на връзката „ресурси – способности – резултати“, подчинена на стратегическите цели на управлението на развитието на Въоръжените сили и ресурсното управление по резултати;

4.4. Изследвани са общите логистични идеи към сектора на отбранителната логистика, представени са различни страни на отбранителната аквизиция и логистичната проблематика като неделима част от базовата рамка на ресурсното управление. Систематизирана е и е обогатена концепцията на интегрираната логистика, изведени са проблемните области и са предложени възможните решения при изграждането на системата за отбранителна аквизиция и интелигентна отбрана в среда на ресурсна ограниченост, съобразно приоритетите в логистичната поддръжка на експедиционните операции;

4.5. Адаптиран е инструментариумът за икономически анализ за оценка на логистичните потребности и рационализиране на управленските решения и на тази основа са изведени подходящите форми за развитие на продоволствената система в пазарни условия, хармонизирани с предизвикателствата пред интегрираната логистика.

4.6. Научно обосновано е защитена тезата, че отбранителната аквизиция е част от логистичната система на въоръжените сили, състояща се от взаимосвързани елементи в единен процес на управление на

материалните и съпътстващите ги информационни потоци на основата на жизнения цикъл на отбранителните продукти;

4.7. Посочено е мястото на „Система за управление на човешките ресурси” (СУЧР) за сигурност и отбрана като елемент на СУРВС и е доказана тезата, че към управлението на човешките ресурси следва да се подхожда като стратегическа дейност, базирана на подхода за управление по компетентност и компетенции.

4.8. Защитена е тезата, че знанието е ресурс, генериращ добавена стойност при създаването на отбранителните способности.

Водещо място в рецензираните трудове в този тематична област принадлежи на:

- монографиите - „Integration in military logistics: The challenges of the security environment to logistics, Wydawnictwo AON -National Defence Iniversity.Warsau, 2014. ISBN 978-83-7523-371-1 и „The complex physiognomy of the international security environment”, “Nikolae Balcescu” Land Forces Academy Publiscing Hause, Sibiu, Romania, 2015;

- научната студия- „Cost Effectiveness Analyses Models in the Defence System in Bulgaria”, 12th International Academic Conference, pp.353-370 Prague,01 September 2014. ISBN 978-80-87927-04-5;

- статиите -„Оборонительная политика и управление ресурсами, Международная научно-практическая конференция „Современный взгляд на будущее науки”, 10 апреля 2014, ISBN978-5-7477-3534-7, pp.222-229, Уфа, Россия; „Модели за анализ „разходи-ефекти” в отбранителния сектор”, сп.Ново знание на ВУАРР, Пловдив, бр.2, 2014г. ISSN1314-5703 и „Risk Management as a Component of the Financial Management and Control System of the Bulgarian Army”, International Scientific Conference „Economics and Management 2014”, November 5-6, 2014, ISBN 978-80-558-0729-4, Nitra, Slovak Republic;

- научните доклади – „Development of social policies increasing employment opportunities on labor market in periods of transition”. 2015 IBESRA DUBAI CONFERENCE SHEDULE Movenpick Ibn Battuta Gate Hotel, Dubai, United Arap Emirates, 14 march 2015; „Medical-health security- basis of viability of the human factor, as a subsystem of the system for national security”, Forth International Scientific Conference, Bansko, Bulgaria, Institute of Knowledge Management, Skopje, 2015 и „Cost Effectivness Analyses Models in The Defence System in Bulgaria”, HASSACC, 17-21 November 2014- Human and Social Sciences at the Common, Conference 9- Social Science, Families, Work, Activism, Lifestyle Choices, p. 281-289. ISBN 978-80-554-0949-8.

V. Тематична област - Учебници, учебни пособия, учебно-методически комплекти - учебно-методически и научно-приложни приноси:

5.1. Представените научни публикации са база за обучението и разработването на учебни програми и лекционен фонд по дисциплините „Управление на ресурси“ за курсанти и студенти ОКС „бакалавър“ в НВУ „Васил Левски“ от всички специалности в съответствие с указанията на Министъра на отбраната и по „Логистика на сигурността и управление на

ресурси“, ОКС „магистър“ за специалност „Национална и регионална сигурност“, както и за изграждането на действащи СФУК на НВУ „Васил Левски“ и „Административен модел“ на НВУ „Васил Левски“;

5.2. Разработени са и са издадени учебници за студенти от висшите училища, съобразени с действащите учебни планове и учебни програми в НВУ „Васил Левски“, ВУАРР- Пловдив, с прилежажището му филиали и приложимостта им и в други висши училища по проблемите на Управлението на ресурси, Управлението на запаси, Счетоводство, Теория на счетоводството, Счетоводство на предприятието, Международни счетоводни стандарти, Банково и бюджетно счетоводство, Логистика на сигурността и управление на ресурси, които позволяват формирането на компетентности и ключови компетенции, адекватни на изискванията на пазара на труда ;

5.3. Създадена е стройна система от теоретични обобщения и предложения по проблемите на обучението по професионални направления „Военно дело“, „Национална сигурност“, „Администрация и управление“, „Общо инженерство“ и практическа приложимост на принципите за икономичност, ефективност, ефикасност, прозрачност на управлението на ресурсите в националната икономика, структурите на министерството на отбраната и въоръжените сили, войсковите формирования, в логистичните структури, в администрацията и управлението на различни нива на управление, в социалното управление и приложението на кредитната система за оценка на знанията на курсанти и студенти в съответствие с изискванията на Системата за управление на качеството.

5.4. Разработени са нови и актуализирани учебни програми за обучение в ОКС „бакалавър“ и ОКС „Магистър“, за специалности „Стопанска логистика“, „Стопанско управление“, „Логистика на сигурността“ в съответствие с изискванията на пазара на труда от екип, ръководен от проф. д.ик.н. Севдалина Димитрова, в които са заложили идеите, научните и научно-приложните резултати от трудовете, посочени в списъка на научната продукция на проф. д.ик. н. Димитрова, която до 16.09. 2014г. е ръководител на катедра „Стопанско управление и логистично осигуряване“ при факултет „Общовойскови“ на НВУ „Васил Левски“;

5.5. Разработени са Учебно-методически комплекти, с включени учебни програми и приложените учебници, които позволяват приложимостта на нови образователни технологии и електронни форми на обучение, в частност дистанционна форма на обучение по специалност „Стопанска логистика“, ОКС „магистър“ и ОКС „бакалавър“, чиято акредитация е в резултат на ръководения от проф. д.ик.н. Димитрова екип. Същата е научен ръководител на магистърска програма „Стопанска

логистика“, ОКС „магистър“ по проект BG051PO001-4.3.04-0016 „Нови възможности за учене през целия живот чрез модернизация на център за дистанционно обучение към НВУ „Васил Левски“, следствие на което е акредитирана работна среда за дистанционна форма на обучение и дистанционно обучение в професионално направление 3.7. „Администрация и управление“, специалност „Стопанска логистика“, ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“.

5.6. Като ръководител на проект BG051PO001-3.1.09-0003 „Развитие на съвременна система за квалификация и кариерно израстване на преподавателите в Национален военен университет „Васил Левски“ (верифициран и приключен), е подоброено качеството на образователните услуги чрез прилагането на нови методи и технологии на обучение, адекватни на изискванията на пазара на труда и във взаимодействие с научноизследователския сектор и бизнеса, създадена е система за кариерно израстване на академичния състав на университета в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България. Разширени са възможностите за продължаващо обучение в ключови компетентности на академичния състав на НВУ „Васил Левски“. Усъвършенстван е Правилникът за подбор, развитие, оценка и атестиране на академичния състав, усъвършенствана е Методиката за атестиране на академичния състав на НВУ „Васил Левски“ при съблюдаване на ключовите компетенции и е формирана академична база за обучение в допълнителна квалификация, ориентирано към реалните потребности на пазара. Усъвършенствана е системата за кариерно израстване в НВУ „Васил Левски“ и е създадена необходимата академична база за устойчивост на академичното развитие на преподавателите в НВУ „Васил Левски“, съгласно изискванията на ЗРАСРБ.

Централно място в рецензираните трудове в този тематична област принадлежи на: „Логистика на сигурността и управление на ресурси, ИК при НВУ „Васил Левски“, Велико Търново, 2013, с. 149. ISBN 978-954-753-108-6. (CD; част от УМК); „Управление на запаси“, ИК при НВУ „Васил Левски“, Велико Търново, 2014, с. 71. ISBN 978-954-753-198-7. (CD; част от УМК) ; „Международни счетоводни стандарти“, ИК при НВУ „Васил Левски“, Велико Търново, 2014, с. 88. ISBN 978-954-753-209-0. (CD; част от УМК); „Счетоводство“, ИК при НВУ „Васил Левски“, Велико Търново, 2014, с. 159. ISBN 978-954-753-148-2. (CD; част от УМК) и „Банково и бюджетно счетоводство“, ВУАРР-ЦДО, Фабер, В.Търново, 2013 г.

4. Отражения на научните публикации

В предоставените ми за рецензиране материали е видно широкото приложение на резултатите от научноизследователската, контролната и нормативна дейност на кандидата в конкурса- проф. д.ик.н. Севдалина Димитрова е цитирана в 209 научни публикации.

5. Приносът на кандидата в съвместите публикации

Проф. д.ик.н. Севдалина Димитрова е основен автор в съвместните публикации.

6. Критични бележки

Към представените за рецензиране материали могат да се отправят и някои критични бележки и препоръки:

- не е извършена верификация и оценка на риска при приложение на част от предложените в научните разработки модели;

- списъкът на използваната литература в част от публикациите (1.53;1.67) не е оформен съгласно изискванията;

- в оформянето на част от трудовете има неточности, повторения, редакционни грешки и самоцитирания, които не намаляват научната им стойност, но влошават възможностите за бързо възприятие.

Посочените пропуски носят или дискуссионен или технически характер и не намаляват стойността на резултатите, постигнати от проф. д.ик.н. Севдалина Димитрова, още веднъж доказващи способността ѝ да разработва самостоятелно и в екип въпроси, важни за теорията и практиката на социалното управление, като част от общоуправленския процес на общественно-икономическото развитие на страната и ефективността на социалните политики на съвременната държава, базирани на социалното програмиране, социалната активност на човешкия фактор и социалната адаптация в динамична социална среда.

Препоръчвам на проф. д.ик.н. Севдалина Димитрова в своите разработки в бъдеще да разгледа и основните аспекти на управлението на проекти като най-динамично развиващата се съвременна дисциплина и професия и приложението на PRINCE2 – (най-широко използвания метод за управление на проекти в света) в сферата на сигурността.

7. Лични впечатления

Познавам проф. д.ик.н. Севдалина Димитрова като един от най-изявените научни изследователи и водещи преподаватели в областта на съвременния мениджмънт на ресурсите за сигурност и отбрана.

Считам, че трудовете за рецензиране на кандидата успешно защитават изявените от него в справката претенции за научни и научно приложни приноси.

Нямам съвместни публикации с кандидата.

8. Заключение

Предоставената от кандидата в конкурса проф. д.ик.н. Севдалина Димитрова документация и научна продукция отговарят на изискванията

на Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото приложение.

Оценката ми за научните трудове на проф. д.ик.н. Севдалина Димитрова, единствен участник в конкурса за академична длъжност „професор” в катедра „Стопанско управление и логистично осигуряване” към факултет „Общовойскови” в област на висше образование -3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление - 3.7. „Администрация и управление” по научна специалност 05.02.24 „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)” е „положителна”.

Предлагам на уважаемото научно жури по конкурса - проф. д.ик.н. Севдалина Илиева Димитрова да бъде избрана и да заеме академичната длъжност „професор” в катедра „Стопанско управление и логистично осигуряване” към факултет „Общовойскови” в област на висше образование -3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление - 3.7. „Администрация и управление” по научна специалност 05.02.24 „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)”.

17.01.2016 г.

Председател на научното жури:

проф. д-р, полк. (о.з.)

(Стойко Стойков)